

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool Vrije Rudolf Steinerschool Aalst en Tervuren

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	124172
	Instelling	Vrije Basisschool - Vrije Rudolf Steinerschool Aalst en Tervuren
directeur		Lieve DAEM
adres		Affligemdreef 71 - 9300 AALST
telefoon		053-77.36.84
fax		053-77.36.84
e-mail		vrije.rudolfsteinerschool.aalst@skynet.be
website/URL		www.steinerschoolaalst.be
	Bestuur van de instelling	54601 - Vrije Rud. Steinerschool Aalst en Vest. te AALST
adres		Affligemdreef 71 - 9300 AALST
	Scholengemeenschap	119925 - Steinerscholen Basisonderwijs te WILRIJK
adres		Boomsesteenweg 94 - 2610 WILRIJK
	CLB	114546 - Vrij CLB Aalst te AALST
adres		Langestraat 12 - 9300 AALST
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	28/11/2011, 29/11/2011, 01/12/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	01/12/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	19/12/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Walter Andries Katty Houssiau

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	6
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding	7
3.3 Lager onderwijs: wiskunde	8
3.4 Lager onderwijs: muzische vorming	9
3.5 Lager onderwijs: ICT	9
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	10
4.1 Begeleiding	10
4.2 Evaluatie	11
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	12
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	13
6.1 Wat doet de school goed?	13
6.2 Wat kan de school verbeteren?	14
6.3 Wat moet de school verbeteren?	14
7. ADVIES	15
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	15

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Vrije Rudolf Steinerschool bestaat uit twee vestigingsplaatsen die op zo'n 45 kilometer van elkaar verwijderd liggen: de ene buiten het centrum van Aalst en de andere aan het prachtige park van Tervuren. Het schoolhoofd heeft haar standplaats in Aalst, maar ze is ook geregeld in Tervuren aanwezig. Ze opteert voor een democratisch en participatief schoolbeleid. Daarnaast zorgt het schoolhoofd voor een correcte en verantwoorde opvolging van de teamleden. Samen met de ouders en de teamleden wil zij door een grote betrokkenheid van alle participanten de ontwikkeling van de school in gunstige zin beïnvloeden.

Er is al een belangrijke gelijkgerichtheid in de schoolwerking aanwezig. Tijdens het wekelijkse lerarencollege investeert het team terecht heel wat tijd in de kindbesprekingen en in de reflectie op de steinerpedagogie. Daarnaast is de schoolwerkplanontwikkeling op een dynamische wijze aan de orde. Duidelijke afspraken en besluiten verhogen de verbondenheid en de functionaliteit van het schoolteam.

Voor lichamelijke opvoeding beschikken beide kleuterafdelingen over verscheidene bewegingsruimtes. De bewegingsopvoeding is verweven in de totale klaswerking en beoogt de harmonische ontwikkeling van de kleuters. De lichamelijke en motorische ontwikkeling van de kleuters krijgt opvolging en evaluatie in de observatieinstrumenten en in de volgsystemen.

In het jaarplan selecteren de kleuteronderwijzers leerinhouden en leerplandoelen van het leergebied Nederlands. Deze doelen formeel vooropstellen, uitvoeren en evalueren tijdens het dagelijkse werk, is nog weinig aan de orde. De kleuteronderwijzers beogen een optimale taalontwikkeling van de kleuters, maar hiertoe stellen ze nog geen functionele streefwoordenschat voorop. Met de signaallijsten, het schoolrijpheidsonderzoek, het peuter- en kleutervolgsysteem observeren en evalueren de teamleden de taalontwikkeling van de kleuters.

In de lange termijnplanning en met het hanteren van de leerlijn van wiskunde bewaken de titularissen van de lagere afdeling de realisatie van de eindtermen en de visie van het leerplan. Tijdens de oefeningen krijgen de kinderen inoefenkansen en schakelen de leerkrachten herhalingsmomenten in. Naast schooleigen toetsen maken de teamleden ook gebruik van genormeerde toetsen. Aan de hand van foutenanalyses opteren de leerkrachten voor zorgverbredende initiatieven als differentiatie en remediëring.

In de jaarplannen van Muzische Vorming ligt de nadruk op de muzische domeinen Beeld en Muziek, maar de domeinen Drama en Beweging komen geïntegreerd aan bod in andere leergebieden. In de school is de muzische grondhouding sterk voelbaar. In de klaswerking is minder aandacht voor het product, maar veeleer voor het proces. Het onderwijsleerproces is doorweven van ritme, muziek, beweging, verhaal, kleur en vorm.

De ICT-werking is beperkt tot de twee hoogste klassen van de lagere afdeling. De aanpak is omwille van situationele factoren nog niet geïntegreerd in het totale klasgebeuren. Het schoolteam kan momenteel niet aantonen dat de ICT-eindtermen in voldoende mate en op een evenwichtig verspreide wijze nagestreefd worden.

De school beschikt over een duidelijke zorgstructuur die zich concretiseert in een verantwoorde aanpak van de eerste-, tweede- en derdelijnszorg. Het lerarencollege bepaalt in gezamenlijk overleg de noodzakelijke binnenklasdifferentiatie en de individuele klasexterne remediëring. In de aanwezige begeleidingsplannen is de zorgvraag vaak algemeen geformuleerd. Voor een aantal kinderen stippelt het schoolteam een apart leertraject uit.

De doelgerichtheid van de evaluatiepraktijk is aan een verdere verfijning toe doorheen de dagelijkse klaswerking. Het vooropstellen van concrete observeerbare en evalueerbare leerplandoelen en/of bijhorende subdoelen is eerder beperkt. Het ontbreekt de school aan een teamgerichte visie op het gelijkgericht gebruik van toetsen. Anderzijds heeft de school zich al in teamverband geëngageerd om als pilootschool te fungeren voor het uittesten van de wiskundetoetsen van de Steinerfederatie.

De inspectie deliberaert de lagere afdeling voor het onvoldoende nastreven van de leergebiedoverschrijdende ICT-eindtermen. Zij rekent erop dat de sterke beleidsvoering van de school de ICT-werking bijstuurt volgens de verwachtingen van de subsidiërende overheid.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

lichamelijke opvoeding

Lager onderwijs

wiskunde

muzische vorming

ICT

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- Bij het uitwerken van de planning selecteren de kleuteronderwijzers leerinhouden en leerplandoelen. Bij de weerkerende activiteiten stellen ze een grote hoeveelheid doelen voorop, zodat het geheel moeilijk evalueerbaar en observeerbaar is. Er is nog geen formele afspraak om streefdoelen voorop te stellen in de dagelijkse planning. Enkele kleuteronderwijzers hebben er wel al zekere aandacht voor.
- De kleuteronderwijzers spreken de drang tot nabootsen bij de kleuters voortdurend aan. Door veelvuldige herhaling stimuleren ze het geheugen en het spraakvermogen van de kleuters. Zo bieden de kleuteronderwijzers heel wat woordenschat aan die eigen is aan de verschillende thema's van de jaarkring. Hierbij hebben ze nog geen aandacht voor het hanteren van een specifieke streefwoordenschat die aansluit bij de ontwikkelingsfase waarin de kleuters zich bevinden.
- In Aalst spreken bijna alle kleuters Nederlands thuis. In de kleuterklassen werken de kleuteronderwijzers met verhalen, verzen, rijmpjes, onthaal- en kringgesprekken, vragen en opdrachten. Er is een sterke horizontale samenhang merkbaar met de leergebieden lichamelijke opvoeding en muzische vorming: taalspelen, bewegingsspele, kringspelen, zingen, toneel, spreken, ...
- In Tervuren bestaat het merendeel van de populatie uit anderstaligen. In de kleuterklassen leggen de kleuteronderwijzers onder meer sterk de nadruk op het aanleren van de Nederlandse taal volgens de visie van het leerplan: veel voordoen met gebaren, voorwerpen en prenten, veel herhalen, elke dag vertellen. Momenteel krijgen alle kleuters er extra taalspelletjes van een ambulante leerkracht.
- Zoals in het leerplan beschreven staat, heeft de inspectie kunnen nagaan dat in de kleuterafdelingen het accent vooral ligt op luisteren en spreken. Het voorbereidend lezen en schrijven krijgen geen bewuste aandacht. De kleuters verwerven gaandeweg wel de nodige motorische vaardigheden, lichaamsbesef en ruimtelijke oriëntatie om later te leren lezen en schrijven.
- Vanuit de signaallijsten, het schoolrijpheidsonderzoek en het peuter- en kleutervolgsysteem observeren en evalueren de teamleden aspecten van het leergebied Nederlands. Tijdens het lerarencollege en bij oudercontacten krijgt de taalontwikkeling van de kleuters bijzondere aandacht.

3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet

Motivering

- In Aalst beschikken de kleuteronderwijzers over een gymruimte voor de grootmotorische activiteiten. Daarnaast is er ook de speelplaats en in de klas kunnen fijnmotorische activiteiten en bewegingstussendoortjes aan bod komen. In Tervuren hebben ze de klas, de tuin en een kleine chalet als bewegingsruimtes beschikbaar. Op korte wandelafstand ligt het park dat enorme bewegingsmogelijkheden biedt voor de kleuters.
- De bewegingsopvoeding is op geïntegreerde wijze opgenomen in de totale werking en beoogt een harmonische ontwikkeling van de kleuters. Er is een sterke horizontale samenhang met andere leergebieden en doorheen de schooldag is er een bewuste aandacht voor het bewegen. De bewegingen worden ondersteund door liederen, verzen, rijmpjes, gebaren en/of beelden.
- In hun planningsdocumenten verwijzen de kleuteronderwijzers naar leerplandoelen. De vertaling naar de klaspraktijk gebeurt vooral door weerkerende activiteiten te beschrijven. Die activiteiten omvatten meestal een groot aantal ontwikkelingsdoelen.

De meeste kleuteronderwijzers hebben nog niet de gewoonte om dominante doelen voorop te stellen, die aansluitend aanleiding kunnen geven tot evaluatie en observatie van de kleuters.

- Bij de uitwerking van de planningsdocumenten hebben de leerkrachten oog voor de verschillende bewegingsdomeinen uit het leerplan. De volledigheid van het aanbod, gekoppeld aan het evenwichtig en verspreid hanteren van de leerplandoelen krijgt bij de meeste leerkrachten geen verdere aandacht meer in de loop van het schooljaar. In Aalst bewaakt een leerkracht de realisatie van het leerplan ook in de loop van het schooljaar door in het leerplan de nagestreefde leerplandoelen aan te duiden.
- Naast individuele observatiegegevens wordt de lichamelijke en motorische ontwikkeling van de kleuters opgevolgd en geëvalueerd in de signaallijsten, het schoolrijpheidsonderzoek en het peuter- en kleutervolgsysteem.

3.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Motivering

- In de jaarplannen verwijzen de leerkrachten per rekenperiode naar de leerplandoelen. Bij de uitwerking van die lange termijnplanning bewaken de titularissen de eindtermen en de visie van het leerplan. Door met de leerlingen mee op te schuiven naar een volgend leerjaar hebben de titularissen elk schooljaar opnieuw aandacht voor de gradatie van leerinhouden en leerplandoelen.
- De leerlijn van de Federatie zorgt voor een vertaling van het leerplan per leerjaar en beklemtoont zo de verticale samenhang binnen het leergebied. Volgens de leerkrachten betekent de leerlijn voor hen een grote houvast.
- In de dagelijkse planning stellen de meeste leerkrachten geen doelstellingen voorop en beperken ze zich vooral tot het beschrijven van lesonderwerpen, leerinhouden en oefeningen. Dat bemoeilijkt het observeren en de productevaluatie van de leerlingen.
- Tijdens de wiskundelessen beogen de leerkrachten een sterk onderbouwd denkproces. Het verwoorden van de wiskundige handelingen staat centraal en wordt ondersteund met motorische hulpmiddelen: rondstappen in de kring, klappen in de handen, ritmisch spreken en bewegen.
- Er is een sterke horizontale samenhang met andere leergebieden: taal Nederlands, muzische vorming, leren leren, ...
- Tijdens het periodenonderwijs werkt de klas intensief aan een pakket leerinhouden. Naar aanleiding van de oefeningen zijn er inoefenkansen en herhalingsmomenten. De leerkracht hanteert dan meestal vormen van binnenklasdifferentiatie.
- Na elke periode komt er een toets. De titularissen maken foutenanalyses bij hun toetsen en verzamelen zo gegevens om procesgericht bij te sturen en kindgericht te remediëren tijdens de oefeningen.
- Vanaf vorig schooljaar gebruikt het team als pilootschool de toetsen die de Federatie aanreikt. Binnen haar schoolwerkplanning heeft de school een visie op huiswerk uitgewerkt. Het schoolteam beoogt bij de kinderen de taakgerichtheid, de zelfstandigheid, de wilsontwikkeling en de zelforganisatie te stimuleren.
- Er is een schriftelijke rapportering aan de ouders over de leerdomeinen van het leergebied wiskunde op het einde van het schooljaar.

3.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Motivering

- In de jaarplannen selecteren de leerkrachten leerplandoelen en leerinhouden. Er ligt een groot accent op de leerdomeinen Beeld en Muziek. De domeinen Drama en Beweging komen dan meer geïntegreerd aan bod in andere leergebieden: bv. Nederlands, vreemde taleninitiatie en ook bij het toneel en de opmaat. Zo realiseert het schoolteam een sterke integratie tussen de leergebieden.
- De zomercursus ondersteunt de leerkrachten bij de uitwerking van hun jaarplan. Dat kan mee de bewaking van het leerplan, de gradatie en de harmonische samenhang garanderen.
- Het lerarencollege besteedt elk schooljaar aandacht aan een muzisch aspect, bv. kleurbeleving en schilderen in de klassen.
- Doorheen de schoolwerking is de muzische grondhouding heel sterk aanwezig. Het schoolteam wil hiermee een kindgerichte en continue ontwikkeling bij de leerlingen waarborgen.
- Voor handwerken schakelt de school vakleerkrachten in. Tijdens de handwerklessen maken de kinderen nuttige gebruiksvoorwerpen en figuurtjes voor de seizoenstafel.
- In de klassen van de onderbouw staat elk schooljaar een toneelperiode geprogrammeerd. In de vormgeving van de toneelstukken staan de sociale beleving en muzische elementen centraal: het beeldende, het muzikale en het taalgebruik. De kinderen spelen toneel voor de andere klasgroepen en ook voor de ouders en de grootouders.
- Door de vele versieringen getuigen de schriften van de leerlingen van een zekere schoonheid. In de klassen hangen muzische werkjes van de leerlingen uit. Het zingen en het musiceren zorgen voor een aangename sfeer in de klassen.
- In de schoolbrochure krijgen de ouders informatie over de kunstzinnige aanpak van de school. Het schoolteam stelt er terecht dat het onderwijsleerproces doorweven is van ritme, muziek, beweging, verhaal, kleur en vorm.
- In de klassen is geen eenzijdige aandacht voor de evaluatie van het product dat de leerlingen hebben gerealiseerd. De leerkrachten hebben meer oog voor een procesbeschrijving die aansluit bij de ontwikkelingsfasen van de leerlingen en de verwachtingen vanuit het leerplan. Een procesbeschrijving is vaak het resultaat van een gerichte observatie van het leerlingenvoerwerk.
- Op het einde van het schooljaar krijgen de leerlingen een uitgebreid rapport, waarin ook het leergebied muzische vorming een plaats toebedeeld krijgt onder de noemer van kunstzinnige activiteiten.

3.5 Lager onderwijs: ICT

Voldoet niet

Motivering

- Op het niveau van de scholengemeenschap is een sterk onderbouwde visietekst uitgeschreven, waaraan de teamleden hun schooleigen vertaling hebben toegevoegd.
- Pas vanaf dit schooljaar is de ICT-werking uitgebreid tot de twee hoogste klassen. Zowel in de vijfde als in de zesde klas hebben de teamleden voor dit schooljaar een jaarplan uitgewerkt met verwijzingen naar de ICT-eindtermen. Eén van de teamleden wil ook ICT (Informatie en Communicatie Technologie) integreren in haar periodenonderwijs.
- Net die integratieve aanpak is momenteel vrijwel onmogelijk door de afwezigheid van computers in de klaswerking. Door werken aan het schoolgebouw is de draadloze

internetverbinding niet beschikbaar. Vanaf het tweede trimester verhuizen de vijfde en de zesde klas naar de eerste verdieping, waar de nodige ICT-omkadering voorhanden zal zijn.

- De school beschikt nu over een vijftal laptops. Een verdere uitbreiding zou mogelijk zijn. De ICT-coördinator werkt tot op heden niet op leerlingenniveau. De verantwoordelijkheid ligt bij de titularissen, waarvan niet duidelijk is of iedereen wel beschikt over de nodige ICT-competenties.
- In de concrete klaspraktijk investeert het schoolteam heel wat onderwijstijd in het leren blindtypen. Een externe firma geeft een cursus van 14 lestijden in de hoogste klassen. Een groot deel van de beschikbare ICT-tijd gaat naar één eindterm, die verwijst naar het verwerven van de vaardigheden voor ICT-gebruik. Naar verluidt zou er tijdens het derde trimester gericht gewerkt worden aan de ICT-eindtermen. In het vijfde leerjaar onderhoudt de klas e-mailverkeer met een jongen die een jaar door Europa reist.
- Het schoolteam heeft nog geen duidelijke afspraken gemaakt over het evalueren van haar ICT-werking. De titularissen rapporteren nog niet aan de ouders over de ICT-vorderingen en de ICT-leerwinst van de kinderen.
- Op dit ogenblik kan het team te weinig aantonen dat de ICT-eindtermen in voldoende mate en op een evenwichtig verspreide wijze nagestreefd worden.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Voor de kleuterafdeling van Tervuren is het schoolhoofd op zoek naar een zorgcoördinator. Na nieuwjaar zou het ambt ingevuld zijn. Op dit ogenblik neemt een klastitularis de verantwoordelijkheid over om de nodige zorgverbredende afspraken te maken.
- In Aalst is er een klastitularis die ook deeltijds zorgcoördinator is voor beide onderwijsniveaus. Zij is de motivator en stimulator van het hele zorggebeuren op school- en lerarenniveau. Zij kijkt mee naar de planning en de invulling van het leeraanbod en zorgt zo voor een collegiale coaching. Daarnaast is er een deeltijdse zorgleerkracht die werkt op kindniveau. Zij krijgt opdrachten vanuit het lerarencollege om te werken met individuele kinderen of met groepjes.
- De school beschikt over een duidelijke zorgstructuur. In beide vestigingsplaatsen vullen de titularissen begeleidingsplannen in voor zorgbehoevende kinderen. Dat levert gegevens op voor de differentiatie in de klas en de invulling van de eerstelijnszorg. Het lerarencollege bepaalt aan de hand van de kindbesprekingen welke kinderen een beroep kunnen doen op de tweedelijnszorg van de zorgleerkracht. Binnen haar derdelijnszorg schakelt het schoolteam voor een aantal kinderen externe hulpverleners in: GON-ondersteuning, tussenkomsten van het revalidatiecentrum, begeleiding van logopedisten, ... Maandelijks komt de antroposofische arts langs in de school van

Aalst. Hij raadpleegt de verslagen van de kindbesprekingen en volgt dan het lerarencollege mee.

- In heel wat begeleidingsplannen is de zorgvraag algemeen geformuleerd, zodat het vooropstellen van de juiste zorgverbredende ondersteuning moeilijker te vatten is. In de kleuterafdelingen is dit zeker het geval door de zeer algemene doelen die de kleuteronderwijzers hanteren.
- Bij de inschrijving van de kinderen is er een aannamesgesprek. De school vraagt aan de ouders relevante gegevens over het kind. In dit eerste overleg komt ook de draagkracht van de school ter sprake.
- In het laatste kleuterjaar vindt een uitgebreid schoolrijpheidsonderzoek plaats. In overleg met de ouders beslist het schoolteam over de verantwoorde stap naar de lagere school. In samenspraak met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) kunnen de bekomen ontwikkelingsgegevens aanleiding geven tot een verlengd verblijf in de kleuterschool.
- Samen met de school begeleidt het CLB de kinderen en de ouders om de juiste keuze te maken naar het secundair onderwijs toe.
- In de kleuterklassen hebben de kleuteronderwijzers de kinderen meerdere schooljaren onder hun hoede, zodat ze hun activiteiten en leerinhouden op natuurlijke wijze kunnen afstemmen op de noden en behoeften van de kleuters.
- Er zijn geen zittenblijvers in de loop van de lagere school. De zwakkere kinderen worden meegenomen met hun leeftijdsgenoten en krijgen dan een apart leertraject. Het resulteert in een voortdurende communicatie en overleg met de ouders. Ook voor de klasgenoten en de leerkrachten moet het haalbaar blijven. Indien noodzakelijk kan het aanleiding geven tot een overstap naar het buitengewoon onderwijs.
- De titularissen maken foutenanalyses bij de resultaten van de toetsen. Die bespreken ze in het lerarencollege. Differentiatie en individuele ondersteuning kunnen grondig plaatsvinden tijdens de oefeningen.
- Meerdere keren per schooljaar is er multidisciplinair overleg (MDO) met het CLB. De zorgcoördinator signaleert dan de kinderen die in het lerarencollege aan bod kwamen. Indien nodig zijn er ook MDO's over individuele kinderen met de ouders erbij.
- Het lerarencollege is een waardevol gegeven in de zorgverbredende werking van de school. De werking van het zorgcontinuüm, het gebruik van observatie- en volgsystemen en de zorginitiatieven zijn er met participatie van het hele team bespreekbaar. Anderzijds is het opmerkelijk dat een aantal ouders bij de ouderbevraging aangeeft dat ze onvoldoende op de hoogte zijn van de zorginterventies die de school neemt.
- In Tervuren komt een aantal kinderen te laat op school toe, niettegenstaande het schoolteam in de schoolbrochure aan de ouders een oproep doet om tijdig hun kinderen naar de school te brengen. Hierdoor komt de onderwijstijd voor een aantal kinderen in het gedrang en het belangrijke onthaalgesprek wordt door de laatkomers gestoord.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De doelgerichtheid van de evaluatiepraktijk komt op dit ogenblik te weinig tot uiting in de klaspraktijk. De observaties van de dagelijkse klasactiviteiten gericht op het nastreven van de vooropgestelde lange termijndoelen (leerplandoelen) zijn te vrijblijvend en te ongenueanceerd.
- Dat bemoeilijkt ook het beoordelen van de leerlingenresultaten. Het vooropstellen van concrete, observeerbare doelen en deze naderhand hanteren om de vorderingen van de kinderen in kaart te brengen, is heel beperkt. In de lagere afdeling is zo'n evaluatiepraktijk al duidelijker aanwezig dan in de kleuterafdelingen.
- In de klassen van de lagere afdeling zijn de leerkrachten voorzichtig gestart om de leerlingen te laten reflecteren over hun leren door middel van vragen die in de klas aan bod komen. Die gerichte aanpak is momenteel nog leerkrachtgebonden.
- Voor het hanteren van observatie- en volgsystemen krijgt de school een sterke ondersteuning vanuit de Federatie van de Steinerscholen: de signaallijsten en het schoolrijpheidsonderzoek in de kleuterafdelingen, het tweede-, vierde- en zesdeklasonderzoek in de lagere afdeling.
- Het team fungeert als pilotschool bij de ontwikkeling van de wiskundetoetsen die aansluiten bij de leerlijn. Op het niveau van de scholengemeenschap zijn er kansen om gezamenlijk per leerjaar te reflecteren over het nut en de waarde van de genormeerde toetsen.
- Het lerarencollege heeft besloten om vanaf dit schooljaar een Nederlands volgsysteem te introduceren om de denk-, gevoels- en wilsontwikkeling van de kinderen op te volgen.
- De leerkrachten kiezen zelf welke toetsinstrumenten ze hanteren in hun klassen. Een aantal leerkrachten werkt met zelf gemaakte, tussentijdse toetsen. Meestal is er een toetsing na elke periode. Vanuit de Federatie zijn eindtoetsen beschikbaar, maar er zijn geen afspraken op schoolniveau om deze toetsen al of niet aan te wenden.
- Het schoolteam organiseert meerdere individuele oudercontacten om de vorderingen van de kinderen met de ouders te bespreken. Op het einde van het schooljaar ontvangen de kinderen een getuigschrift met een persoonlijke spreuk. De ouders krijgen een geschreven evaluatie van de klas- en vakleerkrachten. Rapporteren over alle leergebieden en leerdomeinen is nog niet in alle leerjaren merkbaar.
- De laatste jaren hebben de meeste leerlingen het getuigschrift basisonderwijs behaald. Elk schooljaar zijn er wel een paar leerlingen die enkel het attest van de gevolgde leerjaren krijgen. Het schoolteam is bezorgd om een eerlijk advies te geven aan de ouders over de studiekeuze van hun kinderen in het secundair onderwijs. Het schoolteam verzamelt studieresultaten van de oud-leerlingen.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het schoolhoofd geeft op duidelijke wijze richting aan het werk vanuit een weloverwogen visie die uitgewerkt is in het opvoedingsproject, het schoolwerkplan en de antroposofische visie van de steinerscholen. In deze school is een dynamische schoolwerkplanning aanwezig, dankzij de aansturing vanuit het lerarencollege en de motiverende rol van het schoolhoofd en de pedagogische coördinator.
- De teamleden zien het leiderschap van het schoolhoofd als stimulerend en begeleidend, uitgaande van een participatieve besluitvorming en een grote betrokkenheid van de ouders. Samen met enkele ouders en de teamleden voert de directie het schoolbeleid uit in de vestigingsplaats van Tervuren.
- De visie op talenbeleid is gebaseerd op de steinerpedagogie. Er is een ruim taalaanbod dat sterk verweven is met muzische en lichamelijke expressie zoals versjes, liederen, bewegingsspelletjes, verhalen, drama en toneel. Van in de

kleuterschool besteedt de school veel aandacht aan de initiatie in de moderne vreemde talen.

- Tijdens de vergaderingen van het lerarencollege zijn geregeld kindbesprekingen aan de orde, waarbij de gezamenlijke zorg voor alle kinderen voorop staat. Uit de verslagen blijkt dat de schoolwerking op pedagogisch-didactisch vlak gevoed wordt door de afspraken en de besluiten die in het lerarencollege tot stand komen. De wekelijkse samenkomsten zijn een verrijking voor de onderwijskundige werking van de school. Het lerarencollege biedt kansen om elkaar te ondersteunen en bij de rondvraag mag iedereen zijn hart luchten.
- Naast kortere hospiteermomenten brengt het schoolhoofd ook klasbezoeken aan de leerkrachten. Tot op heden heeft het schoolhoofd al functionerings- en evaluatiegesprekken gevoerd met teamleden, waarbij sterke punten en werkpunten aan bod komen. In het begin van het schooljaar vraagt ze de jaarplannen van de teamleden op.
- Het schoolteam heeft al heel wat aandacht voor kwaliteitszorg. Het team fungeert als pilootschool voor het uittesten van de leerlingvolgsysteemtoetsen van de Federatie. De resultaten van externe proeven geven aanleiding tot zelfreflectie om te borgen wat goed is en bij te sturen waar het nodig blijkt. Het lerarencollege is een belangrijk forum voor de zelfevaluatie en de kwaliteitsbewaking.
- Het schoolreglement biedt geen actuele informatie over het tijdelijk onderwijs aan huis voor zieke kinderen en de schoolraad. Bij het luik 'Schorsen en uitsluiten van leerlingen' staat geen duidelijke beroepsprocedure beschreven. In het schoolreglement ontbreken de afspraken i.v.m. huiswerk, agenda's, rapporten en het anti-rookbeleid van de school.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De wijze waarop de visie van het leerplan in de klaspraktijk wordt omgezet.
- Het beogen van een harmonische ontwikkeling via de leergebieden lichamelijke opvoeding en Nederlands in de kleuterafdelingen.
- De groeiende aandacht voor verticale samenhang binnen het leergebied wiskunde in de lagere afdeling.
- De procesbeleving in de muzische vorming van de lagere afdeling.
- De aandacht voor een geïntegreerde werking en de horizontale samenhang tussen de leergebieden in de lagere afdelingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De aandacht voor alle kinderen die zich concretiseert in een zorgzame benadering van de eerste-, tweede- en derdelijnszorg van de school.
- De grote impact van het lerarencollege, met onder meer de kindbesprekingen, de dynamische schoolwerkplanning en de collegiale consultatie.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De inzet, de motivatie en de grote betrokkenheid van het schoolhoofd en de teamleden.
- Het democratisch en participatief beleid van het schoolhoofd.

- De initiatieven die het schoolhoofd al neemt voor de opvolging van de teamleden en de feedback die zij daarbij mogen ontvangen.
- De kwaliteitszorg en de kwaliteitsbewaking die aan bod komen in het lerarencollege.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de kleuterafdelingen doelgerichter werken in de dagelijkse klaspraktijk.
- Voor het leergebied Nederlands in beide kleuterafdelingen een streefwoordenschat hanteren.
- In de lagere afdeling de planning van de ICT-werking verder uitvoeren en de schooleigen aanpak toetsen aan de eindtermen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De doelgerichtheid van de evaluatiepraktijk in de dagelijkse werking integreren en optimaliseren.
- In de begeleidingsplannen van de zorgbehoevende kinderen de zorgvraag specifieker omschrijven.
- In de kleuterafdelingen de observaties meer richten op de leerontwikkeling volgens de verschillende ontwikkelingsfasen die de kleuters doorlopen.
- In de lagere afdeling gelijkgerichte teamafspraken maken over het hanteren van toetsen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het schoolreglement actualiseren en de ontbrekende elementen toevoegen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Walter Andries

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: